

BRIKKI LEERT KINDEREN ZELF VERHALEN TE MAKEN

Ingmar de Lange is maker van Brikki. Brikki is kortweg 'Nijntje 2.0', want zijn verhaaltjes worden gemaakt door kinderen, ook op school*. In dit artikel deelt Ingmar zijn ervaringen en geeft hij tips voor het gebruik van Brikki in het onderwijs.

Tekst: Ingmar de Lange

Kinderen hebben veel fantasie. Dus waarom maken volwassenen altijd kinderverhaaltjes? Met nieuwe media kunnen ze dat prima zelf doen! Met die gedachte ben ik met Brikki begonnen. Brikki is een leeuwtje wiens avonturen worden gemaakt door kinderen. Dit gebeurt op allerlei manieren. Kinderen kunnen Brikki's verzinnen*, maken*, animeren met echte Brikkiblokjes*, inspreken* en Brikki komt op televisie met een interactieve serie*. Ook zijn Brikki's modules geschikt voor het digibord* en gaat hij samenwerken met de Steve Jobs-scholen van Maurice de Hond (* = verwijzingen, zie einde artikel).

CROWDSOURCING VOOR KINDEREN

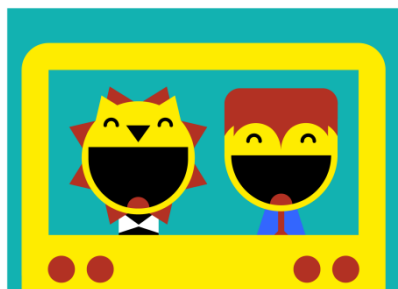
Het leuke is dat Brikki als grapje is begonnen. Ik tekende een leeuwtje voor mijn vierjarige neefje, Karsten, en wilde verhaaltjes voor hem maken. Maar toen hij een keer bij mij op bezoek was, verbaasde hij me met z'n fantasie. Dus leek het me leuker als hij zelf de verhaaltjes verzoon. Tot mijn verrassing bleken andere kinderen dit eveneens leuk te vinden, peuters, kleuters en zelfs kinderen van 12. Een crowdsourcing-voor-kinderen-experiment was geboren.

Inmiddels ben ik een flinke stap verder. Brikki is een verzameling van initiatieven geworden die allen verkennen hoe kinderen hun eigen media kunnen maken. Hoe gekker, hoe beter. Dat blijkt niet alleen leuk maar ook leerzaam te zijn. Rond dat laatste punt deel ik graag mijn ervaring.

Karsten maakt Brikki

Allereerst is interessant dat Brikki nooit ruimtereiziger of avonturier is; kinderen laten hem dagelijkse dingen meemaken. Dingen die hen zelf bezighouden, die ze hebben gedaan of willen doen. Daarmee is Brikki een spreekbuis. Kinderen uiten zich makkelijker via een knuffel of een fantasiefiguurtje en Brikki is hier een interactieve variant op. Waarom is Brikki blij, waarom wordt hij gepest of waarom moet hij 'sorry' zeggen? Als een kind wordt gepest of leert z'n excuses aan te bieden, is het makkelijker om via Brikki over z'n gevoelens te praten.

Brikki en Nino zijn op schoolreisje.
Ze brullen naar de auto's.
De auto's veranderen van schrik van kleur!

Kinderen kunnen via Brikki ook dingen ervaren: Brikki gaat naar een nieuwe klas, dat vindt hij best eng. Maar dat is niet erg, want dat hebben alle kinderen als ze voor het eerst naar school gaan. En door hun verhaaltjes aan elkaar voor te lezen, delen ze hun ervaringen ook makkelijker met anderen kinderen.

VERHAAL-ELEMENTEN

Wat ik leuk vind, is dat kinderen enthousiast worden dat ze zelf dingen kunnen maken die normaal alleen door volwassenen worden gemaakt. Wat hierbij helpt, is dat Brikki-verhaaltjes met ‘echte’, kant-en-klare elementen gemaakt worden: een lachende, huilende of verbaasde Brikki of een fiets of poes. Zo zien de zelfgemaakte verhaaltjes er net zo uit als de ‘echte’. Er is nauwelijks verschil tussen een verhaaltje van een volwassene en dat van een kind. Een kind voelt zich zo makkelijker competent.

Kinderen leren met Brikki's verhaaltjes ook na te denken over oorzaak en gevolg. Dit is vooral in de sociale ontwikkeling belangrijk: waarom is Brikki boos of hoe lost hij het op dat zijn vriendje boos is op hem?

Ze leren in kop-en-staart te denken: hoe begint het verhaaltje en hoe loopt het af? Speciaal hiervoor heeft Brikki een module: hussel-Brikki*. Kinderen krijgen drie willekeurige plaatjes te zien. Op één plaatje staat bijvoorbeeld Brikki, op de andere een huilend jongetje en de laatste een bal. Kinderen zetten de plaatjes in de volgorde die hen logisch lijkt en verzinnen er een context bij: Brikki speelde met de bal, de bal kwam tegen zijn vriendje en toen moest hij huilen.

TAALONTWIKKELING

Taalontwikkeling en Brikki lijken ook bij elkaar te passen. Kleuters leren zich beter te verwoorden en specifieke situaties te beschrijven. En doordat Brikki's verhaaltjes makkelijk zijn te delen, merken ze wat het effect van hun woorden op andere kinderen is: begrijpen ze het, moeten ze lachen of gaan ze er over praten? Ze worden zich bewuster van hun eigen taal.

Leerkrachten en ouders krijgen eveneens een beter inzicht in de taalontwikkeling van het kind. En doordat ze letterlijk de zinnen van de kinderen herhalen, stimuleren ze taalbeschouwing bij kleuters. Kinderen die zelf al kunnen schrijven, worden spelenderwijs gestimuleerd beter zinnen te maken. En omdat Brikki's verhaaltjes kort zijn, er is ruimte voor drie zinnen, leren ze om hun ideeën puntig te verwoorden. Ook hier merken ze hoe andere kinderen hun woorden lezen en hoe de kinderen hun zinnen ervaren.

Onderwijsdeskundigen geven aan dat kinderen zinnen die ze zelf schrijven, beter onthouden. Brikki sluit hier goed op aan. Kinderen leren niet alleen om verhaaltjes te schrijven, maar ook om de achterliggende, grammaticale regels te onthouden: toen ik dit schreef, leerde ik van juf dat ik het zo moest doen.

DELEN

Zoals beschreven is een interessant aspect rond het maken van verhaaltjes, dat het niet alleen gaat om het kind dat het maakt, maar ook om het kind dat het leest. De maker wordt gestimuleerd na te denken over wat een ander kind ervan vindt.

Daarmee is het ook leerzaam om Brikki te presenteren. Kinderen kunnen op elkaars verhaaltjes reageren, wat tot leuke en verrassende discussies kan leiden. Deze discussies kunnen nieuwe verhaaltjes opleveren, zodat kinderen leren samen een verhaal te maken.

BRUGFUNCTIE

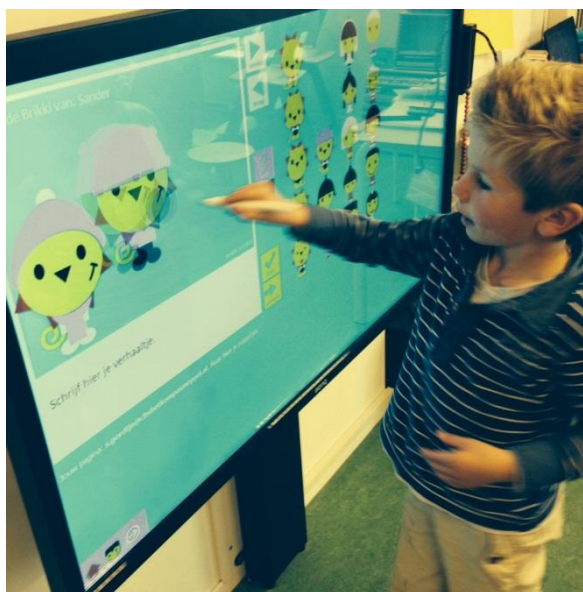
Brikki is gericht op jonge kinderen, maar wordt in de praktijk ook veel gebruikt door kinderen tussen 8 en 12 jaar. Hierdoor ontstaat een brugfunctie; oudere kinderen delen hun ervaring met jonge kinderen: 'het was niet eng om de eerste keer naar de tandarts te gaan', of: 'Brikki is nu niet bang in het donker, want hij heeft geleerd dat...' Dit past goed bij heterogeen onderwijs. Oudere kinderen kunnen jonge kinderen ook helpen met het maken van een Brikki, bijvoorbeeld door de tekst bij hun verhaaltje te typen.

BLANCO BEGINNEN

Hoewel er veel toepassingsmogelijkheden zijn, zijn er ook 'valkuilen'. Jonge kinderen vinden het bijvoorbeeld moeilijk om met een lege pagina te beginnen. In zo'n geval kan een kadertje helpen: Brikki staat bij een autootje en hij is blij, waarom is dat? Of hoe komt hij in de auto? Of waar staat de auto? Kinderen worden ook in hun fantasie geprikkeld als ze de verschillende elementen zien van Brikki: al zijn gelaatsuitdrukkingen, zijn speelgoed en de meubels in zijn huis. Meestal wijst een kind dan vanzelf iets aan, waarna het spontaan begint te associëren: Brikki vindt deze stoel mooi, want hij is lekker zacht.

Oudere kinderen zijn beter in staat blanco te beginnen. Zo leren ze zelfstandig te werken, bijvoorbeeld als ze sneller dan hun klasgenoten met een taalopdracht klaar zijn. Dit is goed voor hun gevoel van autonomie: 'ik kan zelf een echt boekje maken!' Een leerkracht kan deze trots stimuleren door de gemaakte verhaaltjes op te hangen, voor te lezen of te bespreken.

Maar oudere kinderen willen nog weleens kritisch zijn op hun eigen werk: 'ik heb geen goed idee'. Het is goed hen te leren dat het vooral gaat om het bezig zijn. Laat het kind spontaan wat maken en juich verdere combinaties toe, zonder dat er een duidelijk idee achter hoeft te zitten. Fantasie wordt het beste gestimuleerd als er geen goed of fout is. Het plezier in het maken is het belangrijkste ingrediënt, er is later genoeg ruimte om ideeën fijn te slijpen.

ECHTE BOEKJES EN TV-SERIE

En zo gaat Brikki door. Binnenkort is het mogelijk om van de zelfgemaakte verhaaltjes echte, fysieke boekjes te maken. Zo kan een klas een eigen boekje krijgen of een kind aan het eind van het schooljaar z'n eigen 'Brikkidagboek' samenstellen. De les: boekjes maken, dat kan iedereen!

Brikki's televisieversie borduurt hierop voort. Iedere aflevering is bedacht door kinderen en op het televisiescherm verschijnen kinderhandjes die Brikki's elementen in het beeld slepen, waarna ze vanzelf gaan bewegen. Kinderstemmetjes lezen het TV-verhaaltje voor. Kortom: kinderen zien zo dat ook televisie prima door kinderen kan worden gemaakt. De aflevering eindigt dan ook met een oproep aan kinderen om zelf een Brikki-verhaaltje te maken, met hun 'eigen handjes'. Als ze hun verhaaltjes opsturen, worden deze verwerkt tot een nieuwe TV-aflevering. Zo is de cirkel rond.

AUTISME

Kortom: Brikki lijkt een hoop te kunnen. Dat kunnen leuke dingen zijn, maar ook 'serieuze zaken'. Zo onderzoek ik de mogelijkheden om kinderen met autisme te helpen. Brikki's primaire gezichtsuitdrukking zou hen kunnen helpen om gelaatsuitdrukkingen beter te herkennen of hun eigen stemming een 'gezicht te geven'. Vragen als 'waarom huilt Brikki?' of 'waarom huilt zijn vriendje?' krijgen daarmee een fundamentele karakter.

OPROEP: WAT NOG MEER?

Afsluitend ben ik heel benieuwd naar praktische ervaringen of kritische feedback. Waar kan Brikki nog meer voor worden ingezet of wat werkt nog niet zo goed? Alle ideeën zijn dus welkom, positief en negatief. Laat het me weten, ik kijk graag naar de mogelijkheden om aanvullende modules te ontwikkelen, zodat kinderen nog meer met hun fantasie kunnen doen. In ieder kind schuilt immers een kunstenaar!

MEER INFORMATIE OVER BRIKKI

ingmar@brikki.nl

<http://www.brikki.nl>

<https://www.facebook.com/brikkideleeuw>

Brikki op school: <http://brikki.nl/school.php>.

Brikki's verzinnen: (<http://brikki.nl/bedenken.php>)

Brikki's maken: (<http://brikki.nl/dhzjs.php>)

Animeren met Brikki-blokjes: <http://www.brikki.nl/spelenframe.php>)

Brikki's inspreken: (<http://brikki.nl/app.php>)

Brikki op televisie: (<http://brikki.nl/tv.php>).

Brikki voor het digibord: (<http://brikki.nl/school.php#digibord>)

hussel Brikki (<http://brikki.nl/spel.php>)

